

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 16 юли 2020 г.

От месец март ограничителни мерки срещу COVID-19 бяха въведени във всички държави от ЕС. Те се отразиха значително върху икономическото развитие. В България извънредно положение бе в сила от 13 март до 13 май, след което отделни противоепидемични мерки останаха в действие. Ефектите от мерките се проявяват в различни икономически показатели в периода март-юни.

Краткосрочна бизнес статистика

През май спадовете на годишна база при краткосрочните бизнес показатели се задълбочиха. Понижението на промишленото производство се ускори, водено предимно от преработващата промишленост. Отчетеното намаление на оборота от над 25% бе сравнимо със спадовете по време на финансовата криза от 2009 г. Продажбите както на

вътрешния, така и на външния пазар отчетоха значително понижение. На вътрешния пазар спадът бе движан от продукти за междинно потребление и енергийни стоки, докато при износа водеща роля, освен продуктите за междинно потребление, имаха и инвестиционните стоки. При търговията на дребно през май бе отчетен исторически спад от 20.7% на годишна база. Всички подгрупи имаха почти еднакъв принос, с малък превес на нехранителните продукти. Спадът в строителството се задълбочи до 17.8% на годишна база, с по-висок принос на сградното строителство.

През юни подобрението на общия показател за бизнес климата продължи и до момента той е възстановил над 50% от загубата, регистрирана през април. Бе отчетено увеличение на поръчките в строителството и на обема на продажбите в търговията на дребно.

Очакванията за производството в промишлеността и търсенето на услуги през следващите 3 месеца бяха оптимистични. Доверието на потребителите остана близо до нивото си от май. Очакванията за безработицата на анкетираните бяха по-малко песимистични.

Пазар на труда

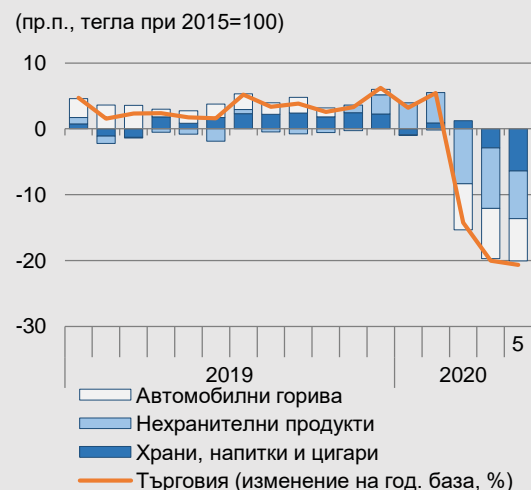
След бързото увеличение на броя на регистрираните безработни, поради въведените ограничителни мерки, от средата на май се наблюдаваше пречупване на тренда, като подобрението продължи и през юни. През месеца намалението на броя на регистрираните безработни бе особено изявено, като те се понижиха със 7.5% до 273 367 души в края на юни. Наблюдаваше се силно понижение на новорегистрираните безработни, както и рязко нарастване на изходящия поток, включи-

телно и поради започване на нова работа. Броят на постъпилите на нова работа през месеца бе 36 621 души, което е най-високата месечна стойност на показателя за последните десет години.

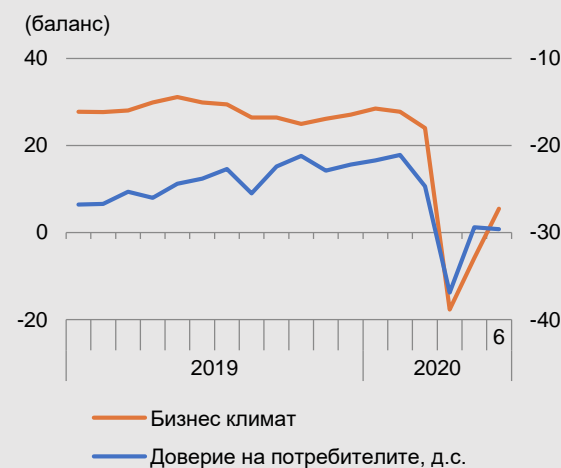
Инфлация

Спадът в цените на храните и енергийните стоки предизвика общо намаление на потребителските цени през юни с 0.1% спрямо май. Поевтиняването при хранителните продукти беше с 0.7% и се дължеше в най-голяма степен на пресните зеленчуци (-5.2%). Намалението в цените на енергийните стоки беше с 0.6%, като горивата за лични транспортни средства поевтиняха с 1.4%, а газообразните горива за битови нужди – с 2.7%. Цените на услугите нараснаха с 0.5%, поради повишение в цените на международните полети и услуги по настаняване.

Граф. 1 Приноси към търговията на дребно

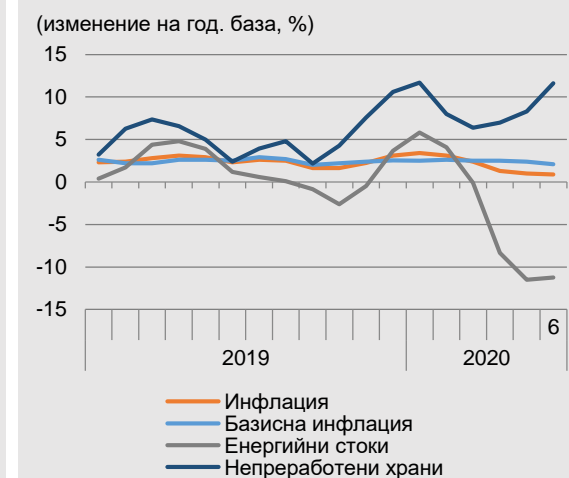
Граф. 2 Бизнес климат и доверие на потребителите

Граф. 3 Нетен поток и брой безработни

Граф. 4 Инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени)

Инфлацията на годишна база продължи да намалява през юни, като при базисната инфлация беше регистрирано по-силно забавяне. Инфлацията се понижи до 0.9% в сравнение с 1% през май. Спадът в цените на енергийните стоки леко се забави спрямо съответния месец на предходната година. Динамиката на цените на храните остана разнопосочна. Инфлационните процеси при непреработените храни се ускориха, докато нарастването на цените при преработените храни продължи да се забавя и през юни. Последното повлия и за намаление на базисната инфлация - от 2.4% през май до 2.1% през юни.

Външен сектор

Спадът на търговията със стоки се ускори през април. Износът и вносът намаляха съответно с 18 и 29.8% на годишна база, при едноцифрени понижения през март. Свиването бе малко по-силно изразено при търговията със страните от ЕС. Ограничителните мерки срещу COVID-19 се отразиха на транспортните и туристическите услуги и износът спадна с 57.3%, а вносът – с 59.5%. През април изплащането на доход към инвеститори нерезиденти се понижи с 93.4% на годишна база.

Имаше и съществено свиване на паричните преводи от чужбина от 90.2%. Изпреварващият спад на вноса спрямо износа на стоки и услуги и регистрираният положителен баланс по доходните статии се отразиха в подобрение на месечното салдо по текущата сметка. Балансът се промени от дефицит през април 2019 г. на излишък през текущата. Натрупаното за четиримесечието салдо също бе положително, в размер на 625.7 млн. евро или 1% от прогнозния БВП, при дефицит от 19.8 млн. евро година по-рано.

През април брутният външен дълг се увеличи леко спрямо март, достигайки 34.2 млрд. евро или 57% от БВП. Задлъжнялостта на сектор „Държавно управление“ се повиши с 390.3 млн. евро в резултат на усвояване на средства по действащи заемни споразумения. Краткосрочните задължения на банковия сектор нараснаха с 248.7 млн. евро.

Финансов сектор

Растежът на кредита за частния сектор продължи да се понижава и през май. Забавянето беше в по-малка степен в сравнение с април, което може да се свърже с отпадането на част от рес-

триктивните мерки в страната от средата на май. Годишният темп на растеж на частния кредит се понижи до 7% през май от 7.6% месец по-рано. Кредитът за нефинансови предприятия отбеляза малко по-слабо нарастване от 2.9% при 3.2% в края на април, изцяло в следствие на силния спад на овърдрафта. Същевременно нарастването на кредитите без овърдрафт се ускори до 6.2% при 5.4% месец по-рано. Растежът на кредитите за домакинства се забави до 8.2% от 9.2%, въпреки положителния нетен поток през месеца. Във всички сегменти бяха отчетени по-ниски темповете на растеж, като най-засегнати се оказаха потребителските кредити, чийто темп се понижи до 7.1%. При тях следва да се отбележи месечното увеличение на кредитите с матуритет между една и пет години, отразяващо действието на програмата за отпускане на безлихвени кредити за физически лица, засегнати от мерките срещу пандемията от COVID-19. Жилищните кредити запазиха двуцифрения си темп на нарастване.

Фискален сектор

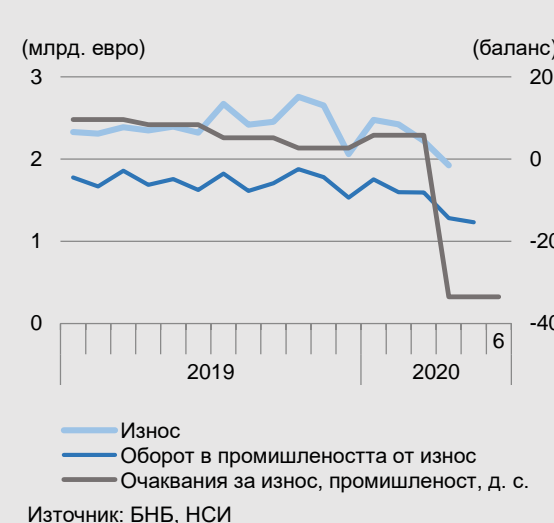
В края на май консолидираният бюджетен баланс на касова основа остана положителен, в размер на 1.1%

от прогнозния БВП. Бюджетните постъпления намаляха с 5.8% в сравнение с май 2019 г. Данъчните приходи се свиха с 5.3%, поради спад във всички подгрупи, с изключение на социално- и здравноосигурителните вноски. Постъпленията от пряко и косвено облагане бяха по-ниски на годишна база, съответно с 16.2% и 4.9%. Спадът на приходите от косвени данъци се дължеше до голяма степен на високия отрицателен принос на постъпленията от ДДС, които намаляха с 4.8% в резултат от по-ниски приходи от ДДС от внос (с 15.7%), и в по-малка степен на понижението при акцизите и митата. Неданъчните приходи също намаляха (с 22.7%), докато помощите и даренията нараснаха с 37.1%. Годишният ръст на разходите продължи да се забавя, достигайки 4% през май. Повишението се дължеше на повишаването на разходите за персонал и социални плащания, докато тези за текуща издръжка, лихви и субсидии намаляха.

Държавният дълг възлезе на 21.2% от прогнозния БВП.

 Табл. Основни макроикономически показатели

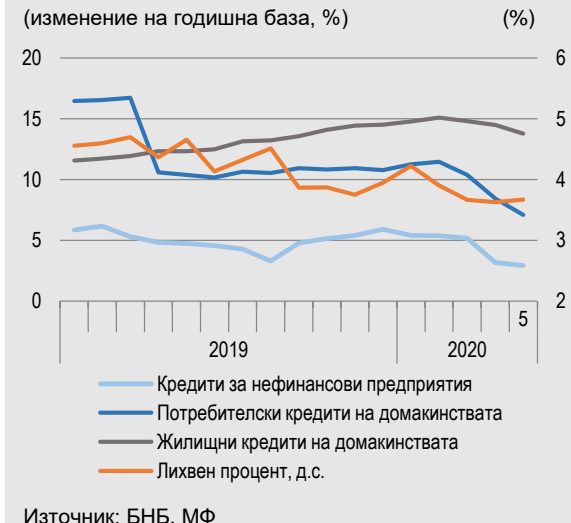
Граф. 5 Износ на стоки, оборот от износ и очаквания

Граф. 6 Брутен външен дълг и брутни външни активи

Граф. 7 Кредит към частния сектор

Граф. 8 Приходи, разходи и бюджетно салдо по КФП

